

2025/2630

19.12.2025

ROZHODNUTIE KOMISIE (EÚ) 2025/2630

zo 16. decembra 2025

o uplatňovaní článku 106 ods. 2 Zmluvy o fungovaní Európskej únie na štátnu pomoc vo forme náhrady za služby vo verejnom záujme udeľovanej niektorým podnikom povereným poskytovaním služieb všeobecného hospodárskeho záujmu a ktorým sa zrušuje rozhodnutie 2012/21/EÚ

(Text s významom pre EHP)

EURÓPSKA KOMISIA,

so zreteľom na Zmluvu o fungovaní Európskej únie, a najmä na jej článok 106 ods. 3,

keďže:

- (1) Článok 14 Zmluvy o fungovaní Európskej únie (ďalej len „zmluva“) vyžaduje, aby Únia bez toho, aby boli dotknuté články 93, 106 a 107 zmluvy, využila svoje právomoci s cieľom zabezpečiť poskytovanie služieb všeobecného hospodárskeho záujmu (ďalej len „SVHZ“) na základe zásad a podmienok, ktoré im umožňujú plniť ich poslanie.
- (2) Na pokrytie niektorých alebo všetkých osobitných nákladov vyplývajúcich zo záväzkov služby vo verejnom záujme môže byť pre niektoré SVHZ potrebná finančná podpora štátu, aby sa mohli poskytovať na základe zásad a podmienok, ktoré im umožňujú plniť ich poslanie. Podľa článku 345 zmluvy je nepodstatné, či tieto SVHZ poskytujú verejné alebo súkromné podniky.
- (3) V článku 106 ods. 2 zmluvy sa stanovuje, že podniky poverené poskytovaním SVHZ alebo podniky, ktoré majú povahu fiškálneho monopolu, podliehajú pravidlám zmluvy, najmä pravidlám hospodárskej súťaže, pokiaľ uplatňovanie týchto pravidiel neznemožňuje právne alebo fakticky plniť určité úlohy, ktoré im boli zverené. Nemalo by to však ovplyvňovať rozvoj obchodu v takom rozsahu, aby to bolo v rozpore so záujmami Únie.
- (4) Súdny dvor vo svojom rozsudku vo veci Altmark⁽¹⁾ rozhodol, že náhrada za služby vo verejnom záujme nepredstavuje štátnu pomoc v zmysle článku 107 zmluvy za predpokladu, že sú splnené štyri kumulatívne kritériá. Po prvé, podnik, ktorý prijíma takúto náhradu, musí byť skutočne poverený plnením záväzkov vyplývajúcich zo služieb vo verejnom záujme a tieto záväzky musia byť jasne definované. Po druhé, parametre, na základe ktorých sa náhrada vypočíta, musia byť vopred objektívne a transparentne stanovené. Po tretie, náhrada nesmie prekročiť sumu, ktorá je potrebná na pokrytie všetkých nákladov alebo časti nákladov, ktoré vznikli pri plnení záväzkov vyplývajúcich zo služieb vo verejnom záujme, berúc do úvahy príslušné tržby, ako aj primeraný zisk. Po štvrté, ak sa výber podniku, ktorý bude poverený plnením záväzkov vyplývajúcich zo služieb vo verejnom záujme v konkrétnom prípade neuskutočňuje prostredníctvom verejného obstarávania, ktoré by umožnilo vybrať kandidáta schopného poskytovať spoločnosti tieto služby za najnižšiu cenu, výška potrebnej náhrady musí byť určená na základe analýzy výdavkov, ktoré by priemerný podnik, dobre riadený a primerane vybavený príslušnými prostriedkami, vynaložil.
- (5) Ak tieto štyri kritériá nie sú splnené a všeobecné podmienky uplatňovania článku 107 ods. 1 zmluvy splnené sú, náhrada za služby vo verejnom záujme predstavuje štátnu pomoc a vzťahujú sa na ňu články 93, 106, 107 a 108 zmluvy.
- (6) Popri tomto rozhodnutí sú pri uplatňovaní pravidiel štátnej pomoci na náhrady udeľované za poskytovanie SVHZ relevantné tieto tri nástroje:
 - a) oznámenie Komisie o uplatňovaní pravidiel Európskej únie v oblasti štátnej pomoci na náhrady udeľované za poskytovanie SVHZ⁽²⁾ objasňuje uplatňovanie článku 107 zmluvy a štyri kritériá stanovené rozsudkom vo veci Altmark vzťahujúce sa na takéto náhrady;

⁽¹⁾ Vec C-280/00, Altmark Trans and Regierungspräsidium Magdeburg/Nahverkehrsgesellschaft, ECLI:EU:C:2003:415.

⁽²⁾ Oznámenie Komisie o uplatňovaní pravidiel štátnej pomoci Európskej únie na náhrady za služby všeobecného hospodárskeho záujmu (Ú. v. EÚ C 8, 11.1.2012, s. 4).

- b) nariadenie Komisie (EÚ) 2023/2832 o uplatňovaní článkov 107 a 108 zmluvy na pomoc *de minimis* na poskytovanie SVHZ ⁽³⁾ stanovuje niektoré podmienky – vrátane výšky náhrady – na základe ktorých sa náhrada za poskytovanie služieb vo verejnom záujme považuje za náhradu, ktorá nespĺňa všetky kritériá uvedené v článku 107 ods. 1;
- c) rámec pre štátnu pomoc vo forme náhrady za služby vo verejnom záujme ⁽⁴⁾, ktorý stanovuje, ako bude Komisia analyzovať prípady, na ktoré sa toto rozhodnutie nevzťahuje, a preto sa musia Komisii notifikovať.
- (7) V rozhodnutí Komisie 2012/21/EÚ ⁽⁵⁾ sa špecifikuje význam a rozsah výnimky podľa článku 106 ods. 2 zmluvy a stanovujú sa pravidlá umožňujúce účinnú kontrolu plnenia kritérií stanovených v uvedenom ustanovení. Vzhľadom na skúsenosti získané pri uplatňovaní rozhodnutia 2012/21/EÚ zmeny hospodárskych podmienok, najmä v súvislosti s krízou bývania, ako aj vývoj na trhu je potrebné preskúmať pravidlá stanovené v uvedenom rozhodnutí.
- (8) Rozhodnutie 2012/21/EÚ by sa preto malo zrušiť a nahradiť týmto rozhodnutím, ktorým sa stanovujú podmienky, za ktorých je štátna pomoc vo forme náhrady za SVHZ oslobodená od povinnosti predchádzajúcej notifikácie podľa článku 108 ods. 3 zmluvy, ak ju možno považovať za zlučiteľnú s článkom 106 ods. 2 zmluvy.
- (9) Štátnu pomoc vo forme náhrady za SVHZ možno považovať za zlučiteľnú iba vtedy, ak je poskytnutá na zabezpečenie poskytovania SVHZ, ako sa uvádza v článku 106 ods. 2 zmluvy. Z judikatúry ⁽⁶⁾ je zrejmé, že pri absencii sektorových pravidiel Únie, ktoré túto problematiku upravujú, majú členské štáty širokú mieru voľnej úvahy, pokiaľ ide o definíciu služieb, ktoré by sa mohli považovať za SVHZ. Úlohou Komisie je preto zabezpečiť, aby vo vymedzení SVHZ nebola žiadna zjavná chyba.
- (10) Za predpokladu splnenia určitých podmienok obmedzená výška náhrady udelennej podnikom povereným poskytovaním SVHZ neovplyvňuje rozvoj obchodu a hospodársku súťaž v takom rozsahu, aby to bolo v rozpore so záujmami Únie. Na účely identifikácie príjemcu pomoci v tomto rozhodnutí by sa pojem „jediný podnik“ mal uplatňovať v zmysle článku 2 bodu 2 nariadenia Komisie (EÚ) 2023/2832 ⁽⁷⁾. Notifikácia individuálnej štátnej pomoci by sa preto nemala vyžadovať v prípade náhrady, ktorá je nižšia ako stanovená ročná výška náhrady, za predpokladu, že sú splnené určité podmienky. Takisto je vhodné zvýšiť uvedenú všeobecnú prahovú hodnotu náhrady tak, aby odrážala infláciu od prijatia rozhodnutia 2012/21/EÚ.
- (11) Podnik môže byť poverený poskytovaním viacerých SVHZ a získať náhradu až do výšky všeobecnej prahovej hodnoty náhrady za každú SVHZ, ktorej poskytovaním bol poverený. To isté platí, ak je podnik spoločne alebo individuálne poverený poskytovaním SVHZ viacerými členskými štátmi. Tento poverený podnik by preto mal mať možnosť získať náhradu až do výšky všeobecnej prahovej hodnoty od každého poverujúceho členského štátu, v ktorom sa služba poskytuje.

⁽³⁾ Nariadenie Komisie (EÚ) 2023/2832 z 13. decembra 2023 o uplatňovaní článkov 107 a 108 Zmluvy o fungovaní Európskej únie na pomoc *de minimis* v prospech podnikov poskytujúcich služby všeobecného hospodárskeho záujmu (Ú. v. EÚ L, 2023/2832, 15.12.2023, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2023/2832/oj>).

⁽⁴⁾ Oznámenie Komisie – Rámec Európskej únie pre štátnu pomoc vo forme náhrady za služby vo verejnom záujme (Ú. v. EÚ C 8, 11.1.2012, s. 15).

⁽⁵⁾ Rozhodnutie Komisie 2012/21/EÚ z 20. decembra 2011 o uplatňovaní článku 106 ods. 2 Zmluvy o fungovaní Európskej únie na štátnu pomoc vo forme náhrady za službu vo verejnom záujme udeľovanej niektorým podnikom povereným poskytovaním služieb všeobecného hospodárskeho záujmu (Ú. v. EÚ L 7, 11.1.2012, s. 3, ELI: [http://data.europa.eu/eli/dec/2012/21\(1\)/oj](http://data.europa.eu/eli/dec/2012/21(1)/oj)).

⁽⁶⁾ Vec C-280/00, Altmark Trans and Regierungspräsidium Magdeburg/Nahverkehrsgesellschaft, ECLI:EU:C:2003:415.

⁽⁷⁾ Nariadenie Komisie (EÚ) 2023/2832 z 13. decembra 2023 o uplatňovaní článkov 107 a 108 Zmluvy o fungovaní Európskej únie na pomoc *de minimis* v prospech podnikov poskytujúcich služby všeobecného hospodárskeho záujmu (Ú. v. EÚ L, 2023/2832, 15.12.2023, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2023/2832/oj>).

- (12) Nemocnice a podniky v sektore sociálnych služieb, ktoré sú poverené úlohami všeobecného hospodárskeho záujmu, majú osobitné znaky, ktoré treba brať do úvahy, a to aj keď sú organizované ako neziskové subjekty⁽⁸⁾. Predovšetkým by sa malo zohľadniť, že v súčasných hospodárskych podmienkach môžu sociálne služby na účely náhrady nákladov na služby vo verejnom záujme vyžadovať pomoc vo výške, ktorá prekračuje všeobecnú prahovú hodnotu stanovenú v tomto rozhodnutí, pričom vyššia náhrada za sociálne služby nevyhnutne nevedie k výraznejšiemu riziku narušenia hospodárskej súťaže. Oslobodenie od notifikačnej povinnosti stanovené v tomto rozhodnutí by sa preto malo vzťahovať aj na podniky zodpovedné za sociálne služby, a to aj v prípade, že výška náhrady, ktorú dostanú, prekračuje všeobecnú prahovú hodnotu náhrady. Oslobodenie od notifikačnej povinnosti by sa malo vzťahovať aj na nemocnice poskytujúce zdravotnú starostlivosť, v príslušných prípadoch vrátane záchranných služieb a doplnkových služieb priamo súvisiacich s ich hlavnými činnosťami, najmä v oblasti lekárskeho výskumu. Aby sociálne služby mohli byť oslobodené od notifikačnej povinnosti, mali by byť jasne definované a mali by riešiť sociálne potreby, pokiaľ ide o zdravotnú a dlhodobú starostlivosť, starostlivosť o deti, prístup na trh práce a opätovné začlenenie do trhu práce a starostlivosť o zraniteľné skupiny obyvateľstva a ich sociálne začlenenie. Patria sem služby podporujúce nezávislý život a začlenenie osôb so zdravotným postihnutím do komunity, napríklad osobná asistencia, centrá pre nezávislý život, služby asistenčnej technológie, rehabilitačné a habilitačné služby.
- (13) Oslobodená od notifikačnej povinnosti môže byť z rovnakých dôvodov náhrada za poskytovanie služieb všeobecného hospodárskeho záujmu v oblasti sociálneho bývania pre znevýhodnené domácnosti alebo sociálne menej zvýhodnené skupiny vrátane ľudí bez domova, ktorí vzhľadom na obmedzenú platobnú schopnosť nie sú schopní získať prístup k bývaniu za trhových podmienok, a to aj keď jej výška prekračuje všeobecnú prahovú hodnotu náhrady. Malo by sa umožniť, aby náhrada za služby sociálneho bývania okrem iného pokrývala investičné náklady na výstavbu nových budov vrátane nadobudnutia pozemkov, nadobudnutie existujúcich bytov alebo budov, ktoré sa majú prestavať alebo obnoviť, prestavbu alebo obnovu existujúcich bytov alebo budov (alebo jednotlivých prvkov budovy⁽⁹⁾), náklady na zabezpečenie súladu s požiadavkami na prístupnosť pre starších ľudí alebo osoby so zdravotným postihnutím, súladu s environmentálnymi normami a náklady na adaptáciu na odolnosť proti zmene klímy vrátane odolnosti v oblasti vody, ako aj prevádzkové náklady, ak je to potrebné na poskytovanie služieb.
- (14) Od prijatia rozhodnutia 2012/21/EÚ sa cenová dostupnosť bývania stala v mnohých členských štátoch významným problémom, ktorý ovplyvňuje nielen znevýhodnené domácnosti alebo sociálne menej zvýhodnené skupiny, ale aj skupiny so strednými príjmami, pričom čoraz viac ľudí čelí ťažkostiam pri zabezpečovaní kvalitného bývania za prijateľnú cenu. Problémy s bývaním môžu byť obzvlášť naliehavé v určitých lokalitách, ako sú turistické a veľké mestá s vysokým dopytom, rýchlo rastúce mestské a hospodárske centrá, vzdialené najvzdialenejšie a izolované regióny. Preto je potrebné prijať opatrenia na zlepšenie dostupnosti bývania prostredníctvom nájomného bývania alebo vlastníctva nehnuteľnosti na bývanie za dostupné ceny, aby sa zmiernil tlak na miestnych trhoch s bývaním. Na uľahčenie verejných iniciatív na podporu cenovo dostupného bývania je vhodné stanoviť osobitné podmienky pre služby všeobecného hospodárskeho záujmu v oblasti cenovo dostupného bývania, ktoré majú byť oslobodené od notifikačnej povinnosti podľa článku 108 ods. 3 zmluvy.
- (15) Zatiaľ čo znevýhodnené domácnosti alebo sociálne menej zvýhodnené skupiny vrátane ľudí bez domova môžu využívať služby všeobecného hospodárskeho záujmu v oblasti sociálneho bývania, s cieľom zabrániť priestorovej koncentrácii chudoby môžu takéto SVHZ zahŕňať aj obmedzený podiel domácností, ktoré nie sú znevýhodnené.

⁽⁸⁾ Vymedzenie pojmu „neziskový subjekt“ stanovené v nariadení (EÚ) 2023/2832 o uplatňovaní článkov 107 a 108 zmluvy sa uplatňuje aj v kontexte vykonávania tohto rozhodnutia.

⁽⁹⁾ Podľa článku 2 bodu 17 smernice Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2024/1275 z 24. apríla 2024 o energetickej hospodárnosti budov (Ú. v. EÚ L, 2024/1275, 8.5.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1275/oj>) je „prvok budovy“ technický systém budovy alebo konštrukčná časť obalovej konštrukcie budovy. Podľa článku 2 bodu 6 uvedenej smernice „technický systém budovy“ sú technické zariadenia budovy alebo jednotky budovy na vykurovanie priestoru, chladenie priestoru, vetranie, prípravu teplej vody, zabudované osvetlenie, automatizáciu a riadenie budovy, výrobu energie z obnoviteľných zdrojov na mieste a uskladnenie energie, alebo ich kombináciu vrátane tých systémov, ktoré využívajú energiu z obnoviteľných zdrojov. Podľa článku 2 bodu 15 uvedenej smernice „obalová konštrukcia budovy“ sú integrované prvky budovy, ktoré oddeľujú jej vnútro od vonkajšieho prostredia.

- (16) Ak členské štáty musia poskytovať bývanie hlavne domácnostiam, ktoré nie sú znevýhodnené, môžu zriadiť služby všeobecného hospodárskeho záujmu v oblasti cenovo dostupného bývania, ktoré budú využívať hlavne domácnosti, ktoré vzhľadom na podmienky na príslušných trhoch nedokážu získať prístup k bývaniu za dostupné ceny, ale nie sú znevýhodnené. Služby všeobecného hospodárskeho záujmu v oblasti cenovo dostupného bývania však stále môžu zahŕňať určitý podiel znevýhodnených domácností. Príjemcovia služieb všeobecného hospodárskeho záujmu v oblasti cenovo dostupného bývania by sa mali určiť predovšetkým s prihliadnutím na príjem domácnosti v porovnaní s trhovými cenami bývania a so zložením domácnosti, podľa potreby v kombinácii s ďalšími faktormi. Potreba cenovo dostupného bývania by mohla byť nižšia napríklad vtedy, keď sú členovia domácností vlastníckymi alebo spoluvlastníkmi nehnuteľnosti určenej na bývanie. Členské štáty by takisto mali mať možnosť prioritne poskytnúť cenovo dostupné bývanie ľuďom, ktorí môžu mať ťažkosti s prístupom na trhy s bývaním, napríklad vrátane ľudí, ktorí plnia zásadnú spoločenskú úlohu, osôb so zdravotným postihnutím, starších ľudí alebo študentov alebo osamelých rodičov.
- (17) Okrem toho by členské štáty mali mať možnosť podporovať inkluzívne štvrte prostredníctvom modelov bývania, ako je napríklad Nový európsky Bauhaus⁽¹⁰⁾, ktoré uprednostňujú prístup k dotovanému bývaniu na základe cieľov sociálneho mixu, a modelov, ktoré kombinujú dotované bývanie (sociálne alebo cenovo dostupné bývanie) a trhové bývanie, ako aj sprístupnením prostredia bývania a štvrtí s cieľom začleniť osoby so zdravotným postihnutím.
- (18) S cieľom účinne riešiť krízu bývania môže byť na poskytovanie služieb všeobecného hospodárskeho záujmu v oblasti cenovo dostupného bývania často potrebná pomoc vo výške, ktorá prekračuje všeobecnú prahovú hodnotu náhrady stanovenú v tomto rozhodnutí na náhradu nákladov na služby vo verejnom záujme. Podľa odhadov Európskej komisie⁽¹¹⁾ totiž na preklenutie rozdielu medzi ponukou a dopytom v nasledujúcom desaťročí bude Európa musieť k 1,6 milióna obydľí, ktoré sú v súčasnosti vo výstavbe, pridať približne 650 000 obydľí ročne. Dodanie týchto dodatočných bytových jednotiek by stálo približne 153 miliárd EUR ročne. Významné investície do cenovo dostupného bývania nemusia nevyhnutne predstavovať riziko výrazného narušenia hospodárskej súťaže. Náhrada za poskytovanie služieb všeobecného hospodárskeho záujmu v oblasti cenovo dostupného bývania domácnostiam, ktoré nie sú schopné získať prístup k cenovo dostupnému bývaniu, by preto mala byť oslobodená od notifikačnej povinnosti, aj keď prekračuje všeobecnú prahovú hodnotu náhrady a za predpokladu, že sa zavedú dostatočné záruky na obmedzenie narušenia hospodárskej súťaže, ktoré sú stanovené v tomto rozhodnutí a prílohe k nemu.
- (19) Náhrada za poskytovanie služieb všeobecného hospodárskeho záujmu v oblasti cenovo dostupného bývania by nemala viesť k neprimeranému zasahovaniu do bežných trhových podmienok, ktoré by mohlo vytlačiť súkromné investície a výrazne narušiť hospodársku súťaž. Zároveň je dôležité, aby sa najzraniteľnejším domácnostiam naďalej poskytovali služby všeobecného hospodárskeho záujmu v oblasti sociálneho bývania. Členské štáty by preto pri koncipovaní služieb všeobecného hospodárskeho záujmu v oblasti sociálneho a cenovo dostupného bývania mali dodržiavať osobitný súbor požiadaviek.
- (20) Členské štáty by mali mať možnosť použiť na meranie cenovej dostupnosti bývania rôzne ukazovatele, napríklad pomer nájomného k príjmu⁽¹²⁾, pomer splátky hypotekárneho úveru k príjmu⁽¹³⁾, pomer cien k príjmu⁽¹⁴⁾, záťažovú hranicu nákladov na bývanie alebo počet rokov príjmu potrebných na kúpu bývania⁽¹⁵⁾. Referenčné hodnoty týchto ukazovateľov, ktoré identifikujú situácie, keď nie je možné získať prístup k cenovo dostupnému bývaniu na národnej, regionálnej alebo miestnej úrovni, by mali stanoviť členské štáty. Pri určovaní cenovej dostupnosti by sa mali zohľadniť náklady na energiu. Členské štáty by mali byť schopné preukázať, že identifikácia potrieb cenovo dostupného bývania je založená na týchto ukazovateľoch.

⁽¹⁰⁾ Oznámenie Komisie Európskemu parlamentu, Rade, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru a Výboru regiónov – Nový európsky Bauhaus – od vízie k vykonávaniu [COM(2025) 1026] a návrh odporúčania Rady týkajúceho sa Nového európskeho Bauhausu [COM(2025) 1027].

⁽¹¹⁾ Oznámenie Komisie Európskemu parlamentu, Európskej rade, Rade, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru a Výboru regiónov – Európsky plán pre cenovo dostupné bývanie [COM(2025) 1025].

⁽¹²⁾ Podiel hrubého mesačného príjmu domácnosti, ktorý sa vynakladá na platby nájomného.

⁽¹³⁾ Podiel hrubého mesačného príjmu domácnosti potrebný na pokrytie priemerných mesačných splátok hypotekárneho úveru.

⁽¹⁴⁾ Pomer mediánu cien nehnuteľností na bývanie k mediánu ročného príjmu domácností v danej oblasti.

⁽¹⁵⁾ Počet rokov hrubého príjmu domácnosti potrebný na kúpu bežného bývania za bežné trhové ceny.

- (21) Náhrada za služby všeobecného hospodárskeho záujmu v oblasti cenovo dostupného bývania by sa mala v zásade zameriavať na investičné náklady na výstavbu nových budov vrátane nadobudnutia pozemkov, nadobudnutie existujúcich bytov alebo budov, ktoré sa majú prestavať alebo obnoviť, prestavbu alebo obnovu existujúcich bytov alebo budov (alebo jednotlivých prvkov budovy), zabezpečenie súladu s požiadavkami na prístupnosť pre starších ľudí alebo osoby so zdravotným postihnutím, zabezpečenie súladu s environmentálnymi normami a adaptáciu na odolnosť proti zmene klímy vrátane odolnosti v oblasti vody. Ak je to nevyhnutné na poskytovanie služby, takáto náhrada môže zahŕňať aj prevádzkové náklady.
- (22) S cieľom zabrániť zneužívaniu cenovo dostupného bývania, napríklad na účely sekundárneho bývania alebo krátkodobých prenájmov, by členské štáty mali zaručiť, že bývanie sa využíva a naďalej sa bude využívať na správny účel.
- (23) Ceny služieb všeobecného hospodárskeho záujmu v oblasti cenovo dostupného bývania musia byť v rozpätí, ktorým sa zabezpečí cenová dostupnosť bývania. Nemali by však prekračovať rámec tohto cieľa, aby sa predišlo neprimeranému narušeniu hospodárskej súťaže. Členské štáty môžu pri určovaní cien cenovo dostupného bývania zohľadniť aj náklady na energiu a iné výdavky súvisiace s bývaním, aby odrážali celkové finančné zaťaženie domácností.
- (24) S cieľom zabezpečiť, aby boli služby všeobecného hospodárskeho záujmu v oblasti sociálneho a cenovo dostupného bývania prispôbené potrebám domácností, by členské štáty mali v prípade takýchto služieb uplatňovať minimálne kritériá kvality, environmentálne kritériá a kritériá prístupnosti. Medzi takéto kritériá patrí napríklad prístupnosť pre osoby so zdravotným postihnutím a starších ľudí, odolnosť proti zmene klímy, minimálna plocha, vykurovanie a chladenie, vetranie, energetická hospodárnosť, hygienické zariadenia a dodávky vody, stabilita stavebnej konštrukcie a požiarne bezpečnosť a pripravenosť budovy na širokopásmové pripojenie. Členské štáty môžu pri určovaní lokalít pre projekty sociálneho a cenovo dostupného bývania zväžiť aj prístupnosť cenovo dostupnej dopravy k základným službám, ako je zdravotná starostlivosť, vzdelávanie a finančné služby, a to aj pre osoby so zdravotným postihnutím.
- (25) S cieľom zachovať hospodársku súťaž v segmente trhu s cenovo dostupným bývaním by služby všeobecného hospodárskeho záujmu v oblasti cenovo dostupného bývania mali byť otvorené za rovnakých podmienok pre všetkých účastníkov trhu, ktorí sú schopní takéto služby poskytovať.
- (26) Budovy pre sociálne alebo cenovo dostupné bývanie dotované v rámci SVHZ by mali zostať určené na poskytovanie sociálneho alebo cenovo dostupného bývania počas dostatočne dlhého obdobia, a to najmenej 20 rokov, aby sa zabránilo špekuláciám. Za osobitných riadne odôvodnených okolností, napríklad pri poskytovaní dočasného riešenia bývania v prípade extrémnych poveternostných a klimatických javov alebo iných prírodných katastrof, schémach prevádzkovej pomoci alebo investičných schémach s nízkou verejnou podporou, môžu byť zároveň odôvodnené schémy s kratším trvaním. Okrem toho je odôvodnené oslobodiť od tejto povinnosti dodržiavať minimálne trvanie 20 rokov poskytovateľov služieb všeobecného hospodárskeho záujmu v oblasti sociálneho a cenovo dostupného bývania, ktorých činnosti sú v zásade obmedzené na poskytovanie tejto SVHZ, prípadne ak ich ročné príjmy z komerčnej činnosti počas obdobia poverenia nepresahujú 5 % celkových ročných príjmov, ktoré možno považovať za doplnkové k SVHZ, a ktorí sú zo zákona povinní opätovne investovať všetky svoje zisky do poskytovania tejto služby. Účelom tohto oslobodenia je umožniť týmto poskytovateľom služieb všeobecného hospodárskeho záujmu v oblasti bývania predávať sociálne alebo cenovo dostupné bytové jednotky, aby mohli v prípade potreby opätovne investovať do vhodnejšieho sociálneho alebo cenovo dostupného bývania. Členské štáty by pri uplatňovaní tohto oslobodenia mali zabezpečiť, aby príjmy z komerčnej činnosti zostali doplnkové, a to napríklad prostredníctvom náhodných kontrol, najmä v prípade podozrenia zo zneužitia.
- (27) Kritickými liekmi sú lieky, v prípade ktorých majú nedostatočné dodávky za následok vážnu ujmu alebo riziko vážnej ujmy u pacientov. V dodávateľskom reťazci určitých kritických liekov môžu existovať riziká a nedostatky, ktoré môžu ohroziť nepretržité dodávky kritických liekov pacientom v Únii, najmä v krízových situáciách, ako je pandémia. Takéto riziká a nedostatky si potenciálne vyžadujú cieleň verejný zásah (vrátane financovania) najmä do výrobných kapacít kritických liekov, ich účinných látok a iných kľúčových vstupov. Ak sa na úrovni Únie alebo na úrovni jedného alebo viacerých členských štátov prostredníctvom dôkladného posúdenia zraniteľnosti zistí zlyhanie trhu týkajúce sa bezpečnosti dodávok konkrétného kritického lieku, všetky alebo niektoré dotknuté členské štáty by mali mať možnosť rozhodnúť zveriť osobitné záväzky vyplývajúce zo služieb vo verejnom záujme prevádzkovateľom v záujme zvýšenia bezpečnosti dodávok takýchto kritických liekov. Náhrada za služby všeobecného hospodárskeho záujmu v oblasti kritických liekov, ktorá je nižšia ako všeobecná prahová hodnota náhrady, by preto mala byť oslobodená od notifikačnej povinnosti podľa článku 108 ods. 3 zmluvy.

- (28) Článok 93 zmluvy predstavuje vo vzťahu k článku 106 ods. 2 zmluvy *lex specialis*. Článok 93 stanovuje pravidlá uplatňované na náhradu za služby vo verejnom záujme v odvetví pozemnej dopravy. Pokiaľ ide o osobnú dopravu, článok 93 sa vykonáva nariadením Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1370/2007⁽¹⁶⁾, ktorým sa stanovujú pravidlá uplatniteľné na náhradu záväzkov vyplývajúcich zo služieb vo verejnom záujme v oblasti osobnej dopravy. Uplatňovanie nariadenia (ES) č. 1370/2007 na vnútrozemskú vodnú osobnú dopravu je na uvážení členských štátov. Nariadením (ES) č. 1370/2007 sa od notifikačnej povinnosti podľa článku 108 ods. 3 zmluvy oslobodzujú všetky náhrady v odvetví pozemnej dopravy, ktoré spĺňajú podmienky uvedeného nariadenia. Pokiaľ ide o nákladnú dopravu, v oznámení Komisie *Usmernenia o štátnej pomoci v odvetví pozemnej a multimodálnej dopravy*, v ktorom sa stanovujú podmienky, za ktorých možno štátnu pomoc, ktorá predstavuje úhrady za plnenie niektorých záväzkov súvisiacich s pojmom služieb vo verejnom záujme v odvetví železničnej nákladnej dopravy, považovať za zlučiteľnú s vnútorným trhom podľa článku 93 zmluvy, sa poskytuje výklad uvedeného článku. Podľa rozsudku vo veci Altmark náhrada v odvetví pozemnej dopravy, ktorá nie je v súlade s ustanoveniami článku 93 zmluvy, sa nemôže považovať za zlučiteľnú so zmluvou na základe článku 106 ods. 2 zmluvy ani na základe akéhokoľvek iného ustanovenia zmluvy. Toto rozhodnutie by sa preto na odvetvie pozemnej dopravy nemalo uplatňovať.
- (29) Na odvetvia námornej a leteckej dopravy sa na rozdiel od pozemnej dopravy vzťahuje článok 106 ods. 2 zmluvy. Určité pravidlá uplatniteľné na náhradu za služby vo verejnom záujme v odvetví leteckej a námornej dopravy sú obsiahnuté v nariadení Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1008/2008⁽¹⁷⁾ a v nariadení Rady (EHS) č. 3577/92⁽¹⁸⁾. Avšak na rozdiel od nariadenia (ES) č. 1370/2007 sa v uvedených nariadeniach neodkazuje na zlučiteľnosť možných prvkov štátnej pomoci ani sa v nich nestanovuje oslobodenie od notifikačnej povinnosti podľa článku 108 ods. 3 zmluvy. Preto by sa toto rozhodnutie malo uplatňovať na náhradu za služby vo verejnom záujme v odvetví leteckej a námornej dopravy za predpokladu, že takáto náhrada je popri splnení podmienok stanovených v tomto rozhodnutí v príslušných prípadoch zároveň v súlade so sektorovými pravidlami, ktoré sú stanovené v nariadení (ES) č. 1008/2008 a nariadení (EHS) č. 3577/92.
- (30) V osobitných prípadoch náhrada za služby vo verejnom záujme v prípade leteckých spojení alebo námorných spojení s ostrovmi a v prípade letísk a prístavov, ktoré predstavujú SVHZ, ako sa uvádza v článku 106 ods. 2 zmluvy, je vhodné stanoviť prahové hodnoty na základe priemerného ročného počtu cestujúcich. Okrem toho, ak námorné spojenia s ostrovmi zahŕňajú nákladnú dopravu, je vhodné stanoviť prahové hodnoty na základe priemerného ročného objemu nákladu, ktorý sa stanoví na základe typického pomeru medzi kapacitou cestujúcich a kapacitou vozidiel. Takéto prahové hodnoty odrážajú hospodársku realitu takýchto činností a ich povahu SVHZ. Okrem toho na základe skúseností získaných pri uplatňovaní usmernení v oblasti letectva z roku 2014⁽¹⁹⁾ často platí, že dokonca ani letiská s ročným objemom viac ako 200 000 cestujúcich stále nie sú ziskové. S cieľom zohľadniť túto hospodársku realitu je vhodné zvýšiť prahovú hodnotu cestujúcich stanovenú v rozhodnutí 2012/21/EÚ z 200 000 cestujúcich na 500 000 cestujúcich. A napokon vzhľadom na úlohu prístavov, a najmä prístavov v ostrovných a najvzdialenejších regiónoch, by sa súčasná prahová hodnota mala zvýšiť z 300 000 na 400 000 cestujúcich. Prístavy v najvzdialenejších regiónoch by vzhľadom na ich kľúčovú úlohu v oblasti prepojenosti z dôvodu ich geografickej vzdialenosti od pevniny členského štátu mali byť oslobodené od notifikačnej povinnosti bez ohľadu na ročný objem cestujúcich alebo nákladu.
- (31) Rozsah, v akom konkrétna náhrada ovplyvňuje obchod a hospodársku súťaž, závisí nielen od priemernej ročnej výšky náhrady a príslušného odvetvia, ale aj od celkového trvania poverenia službou všeobecného hospodárskeho záujmu. Pokiaľ nie je dlhšie obdobie odôvodnené potrebou významnej investície, napríklad v oblasti sociálneho alebo cenovo dostupného bývania, ak sa investície zvyčajne amortizujú viac ako 20 rokov, by sa uplatňovanie tohto rozhodnutia malo obmedziť na obdobie poverenia, ktoré nepresahuje 10 rokov.

⁽¹⁶⁾ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1370/2007 z 23. októbra 2007 o službách vo verejnom záujme v železničnej a cestnej osobnej doprave, ktorým sa zrušujú nariadenia Rady (EHS) č. 1191/69 a (EHS) č. 1107/70 (Ú. v. EÚ L 315, 3.12.2007, s. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2007/1370/oj>).

⁽¹⁷⁾ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1008/2008 z 24. septembra 2008 o spoločných pravidlách prevádzky leteckých dopravných služieb v Spoločenstve (Ú. v. EÚ L 293, 31.10.2008, s. 3, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2008/1008/oj>).

⁽¹⁸⁾ Nariadenie Rady (EHS) č. 3577/92 zo 7. decembra 1992, ktorým sa uplatňuje zásada slobody poskytovania služieb na námornú dopravu v rámci členských štátov (námorná kabotáž) (Ú. v. ES L 364, 12.12.1992, s. 7, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/1992/3577/oj>).

⁽¹⁹⁾ Oznámenie Komisie – Usmernenia o štátnej pomoci pre letiská a letecké spoločnosti (Ú. v. EÚ C 99, 4.4.2014, s. 3).

- (32) Aby sa mohol uplatňovať článok 106 ods. 2 zmluvy, členský štát musí výslovne poveriť príslušný podnik poskytovaním konkrétnej SVHZ.
- (33) S cieľom zabezpečiť splnenie kritérií stanovených v článku 106 ods. 2 zmluvy je nevyhnutné stanoviť presnejšie podmienky a požiadavky, ktorým je potrebné vyhovieť, pokiaľ ide o poverenie poskytovať SVHZ. Výšku náhrady možno riadne vypočítať a skontrolovať iba vtedy, ak sú záväzky vyplývajúce zo služieb vo verejnom záujme uložené podnikom a akékoľvek záväzky štátu jasne stanovené v jednom alebo viacerých aktoch príslušných orgánov verejnej moci v príslušnom členskom štáte. Tento akt môže mať v jednotlivých členských štátoch rôznu formu, ale mal by uvádzať aspoň to, o aké podniky ide, aký je presný obsah a trvanie záväzkov vyplývajúcich zo služieb vo verejnom záujme, prípadne príslušné územie, na ktoré sa tieto záväzky vzťahujú, či boli udelené výlučné alebo osobitné práva, akú podobu má mechanizmus poskytovania náhrady, podľa akých parametrov sa náhrada určuje, ako sa predchádza novej nadmernej náhrade a ako sa možná nadmerná náhrada vymáha.
- (34) S cieľom vyhnúť sa neodôvodnenému narušeniu hospodárskej súťaže by náhrada nemala prekročiť sumu potrebnú na pokrytie čistých nákladov, ktoré podniku vznikli pri poskytovaní služby, pričom treba zohľadniť primeraný zisk.
- (35) Čisté náklady, ktoré je potrebné vziať do úvahy, by sa mali vypočítavať ako rozdiel medzi nákladmi vynaloženými pri poskytovaní SVHZ a príjmami z poskytovania SVHZ alebo alternatívne ako rozdiel medzi čistými nákladmi na vykonávanie činnosti so záväzkom vyplývajúcim zo služieb vo verejnom záujme a čistými nákladmi na vykonávanie činnosti bez záväzku vyplývajúceho zo služieb vo verejnom záujme alebo čistým ziskom z vykonávania takejto činnosti. Konkrétne, ak záväzok vyplývajúci zo služieb vo verejnom záujme vedie k zníženiu príjmov, napríklad v dôsledku regulovaných sadzieb, ale nemá vplyv na náklady, malo by byť možné určiť čisté náklady vynaložené v súvislosti s plnením záväzku vyplývajúceho zo služieb vo verejnom záujme na základe ušlého príjmu. S cieľom vyhnúť sa neodôvodnenému narušeniu hospodárskej súťaže by sa na účely výpočtu výšky náhrady mali zohľadniť všetky príjmy zo SVHZ, to znamená všetky príjmy, ktoré by poskytovateľ nezískal, keby nebol poverený týmto záväzkom. Ak je príslušný podnik držiteľom osobitných alebo výlučných práv spojených s činnosťami inými ako sú SVHZ, na ktoré je pomoc poskytnutá, ktoré generujú zisk nad rámec primeraného zisku, alebo ak požíva iné výhody udelené štátom, tieto zisky alebo výhody by sa mali zahrnúť do jeho príjmov bez ohľadu na ich klasifikáciu na účely článku 107 zmluvy.
- (36) Ak podnik vykonáva činnosti patriace do rozsahu konkrétnej SVZH alebo viacerých SVZH i mimo neho, s cieľom kontrolovať prípadné krížové subvencovanie medzi službami by sa v interných účtoch mali oddelene vykazovať náklady a príjmy spojené s každou SVHZ a náklady a príjmy, ktoré súvisia s ostatnými službami, ako aj parametre na alokáciu nákladov a príjmov.
- (37) Náhrada presahujúca výšku čistých nákladov, ktoré vznikli príslušnému podniku pri poskytovaní SVHZ, by mala predstavovať nezlučiteľnú štátnu pomoc, ktorá by sa mala vrátiť štátu aj s úrokmi. Náhrada udelená na poskytovanie SVHZ, ktorú však príslušný podnik v skutočnosti použije na činnosti na inom trhu na účely, ktoré nie sú uvedené v poverovacom akte, nie je nevyhnutná na poskytovanie SVHZ, a môže teda takisto predstavovať nezlučiteľnú štátnu pomoc, ktorá by sa mala vrátiť štátu aj s úrokmi.
- (38) Zisk poskytovateľa služby, ktorý neprekračuje príslušnú swapovú sadzbu navýšenú o 100 základných bodov, by sa nemal považovať za neprimeraný. V tejto súvislosti sa príslušná swapová sadzba považuje za primeranú mieru návratnosti v prípade bezrizikovej investície. Účelom prirážky vo výške 100 základných bodov je okrem iného vyvážiť riziko likvidity súvisiace s poskytovaním kapitálu, ktorý je viazaný na poskytovanie služby počas obdobia poverenia.
- (39) V prípadoch, keď poskytovateľ služby nenesie podstatnú mieru obchodného rizika, napríklad preto, že náklady, ktoré mu vznikajú pri poskytovaní tejto služby, sú v plnej miere nahradené, zisk prekračujúci referenčnú hodnotu príslušnej swapovej sadzby navýšenej o 100 základných bodov by sa nemal považovať za primeraný.
- (40) Ak vzhľadom na osobitné okolnosti nie je vhodné použiť mieru návratnosti kapitálu, členské štáty by mali mať možnosť spoliehať sa pri určovaní primeraného zisku na iné ukazovatele úrovne zisku, a to napríklad na priemernú mieru návratnosti vlastného kapitálu, návratnosť vloženého kapitálu, návratnosť aktív alebo návratnosť predaja.

- (41) Pri určovaní toho, čo predstavuje primeraný zisk, by členské štáty mali mať možnosť zaviesť stimulujúce kritériá týkajúce sa najmä kvality poskytovanej služby a zvýšenia efektívnosti produkcie. Zvýšenie efektívnosti by nemalo znižovať kvalitu poskytovanej služby. Členské štáty by mali mať napríklad možnosť stanoviť v poverovacom akte ciele v oblasti efektívnosti produkcie, pričom úroveň náhrady závisí od rozsahu, v akom boli tieto ciele v oblasti efektívnosti produkcie splnené. V poverovacom akte sa môže stanoviť, že pokiaľ podnik tieto ciele nesplní, náhrada sa zníži na základe metódy výpočtu uvedenej v poverovacom akte, a naopak, ak podnik tieto ciele prekročí, náhrada sa môže zvýšiť na základe metódy uvedenej v poverovacom akte. Výška všetkých odmien spojených so zvýšením efektívnosti produkcie by sa mala stanoviť na úrovni, ktorá umožňuje vyvážené rozdeliť toto zvýšenie medzi podnik a členský štát a/alebo používateľov.
- (42) Na základe skúseností získaných pri uplatňovaní rozhodnutia 2012/21/EÚ by sa v záujme zníženia administratívnej záťaže členských štátov mala upraviť povinnosť vykonávať kontroly nadmernej náhrady *ex post*. Ich frekvencia by sa preto mala znížiť a členské štáty by mali byť oslobodené od takýchto kontrol, ak je náhrada stanovená vopred na základe dôveryhodného podnikateľského plánu. Okrem toho, ak je činnosť poskytovateľa SVZH v podstate obmedzená na poskytovanie tejto SVZH, prípadne ak jeho ročné príjmy z komerčnej činnosti počas obdobia poverenia nepresahujú 5 % celkových ročných príjmov, ktoré možno považovať za doplnkové k SVHZ, a tento poskytovateľ je zo zákona povinný opätovne investovať všetky svoje zisky do tejto SVHZ, riziko neprimeraných narušení spojené s potenciálnou nadmernou náhradou je obmedzené. V takom prípade by nemalo byť potrebné ani vykonávanie kontrol *ex post* s cieľom overiť, či nedošlo k nadmernej náhrade. Členské štáty by však pri uplatňovaní tohto oslobodenia mali zabezpečiť, aby príjmy z komerčnej činnosti zostali doplnkové, a to napríklad prostredníctvom náhodných kontrol, najmä v prípade podozrenia zo zneužitia.
- (43) S cieľom znížiť administratívnu záťaž by sa mali vypustiť povinnosti podávať správy uložené rozhodnutím 2012/21/EÚ. Rovnako by sa na účely zjednodušenia mala vypustiť aj povinnosť odkazovať na uvedené rozhodnutie v poverovacom akte. S cieľom zachovať dostatočnú úroveň transparentnosti, pokiaľ ide o náhradu udeľovanú za služby všeobecného hospodárskeho záujmu, by sa mali upraviť povinnosti týkajúce sa transparentnosti stanovené v rozhodnutí 2012/21/EÚ. V súvislosti s uverejňovaním informácií o individuálnej pomoci je vhodné stanoviť prahové hodnoty, pri ktorých prekročení možno predmetné uverejnenie považovať vzhľadom na výšku pomoci za primerané.
- (44) Oslobodenie od povinnosti predchádzajúcej notifikácie pre určité SVHZ by nemalo vylučovať možnosť členských štátov notifikovať konkrétne opatrenie pomoci. V prípade takejto notifikácie alebo ak Komisia posudzuje zlučiteľnosť konkrétneho opatrenia pomoci na základe sťažnosti alebo *ex officio*, by Komisia mala posúdiť, či sú splnené príslušné podmienky. Ak to tak nie je, opatrenie by sa malo posúdiť v súlade so zásadami obsiahnutými v oznámení Komisie o rámci pre štátnu pomoc vo forme náhrady za služby vo verejnom záujme ⁽²⁰⁾.
- (45) Toto rozhodnutie by sa malo uplatňovať bez toho, aby boli dotknuté ustanovenia smernice Komisie 2006/111/ES ⁽²¹⁾.
- (46) Toto rozhodnutie by sa malo uplatňovať bez toho, aby boli dotknuté ustanovenia Únie v oblasti hospodárskej súťaže, a to predovšetkým články 101 a 102 zmluvy.
- (47) Toto rozhodnutie by sa malo uplatňovať bez toho, aby boli dotknuté ustanovenia Únie v oblasti verejného obstarávania.
- (48) Toto rozhodnutie by sa malo uplatňovať bez toho, aby boli dotknuté prísnejšie ustanovenia týkajúce sa záväzkov vyplývajúcich zo služieb vo verejnom záujme obsiahnuté v sektorových právnych predpisoch Únie.

⁽²⁰⁾ Oznámenie Komisie – Rámec Európskej únie pre štátnu pomoc vo forme náhrady za služby vo verejnom záujme (Ú. v. EÚ C 8, 11.1.2012, s. 15).

⁽²¹⁾ Smernica Komisie 2006/111/ES zo 16. novembra 2006 o transparentnosti finančných vzťahov členských štátov a verejných podnikov a o finančnej transparentnosti v niektorých podnikoch (Ú. v. EÚ L 318, 17.11.2006, s. 17, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2006/111/oj>).

- (49) Schémy pomoci, ktoré nadobudli účinnosť v súlade s rozhodnutím 2012/21/EÚ pred nadobudnutím účinnosti tohto rozhodnutia, by mali byť naďalej zlučiteľné s vnútorným trhom a oslobodené od notifikačnej povinnosti na ďalšie obdobie dvoch rokov. Pomoc, ktorá nadobudla účinnosť pred nadobudnutím účinnosti tohto rozhodnutia a ktorá nebola udelená v súlade s rozhodnutím 2012/21/EÚ, avšak spĺňa podmienky stanovené v tomto rozhodnutí, by sa mala považovať za zlučiteľnú s vnútorným trhom a mala by byť oslobodená od notifikačnej povinnosti. Keďže týmto rozhodnutím sa zavádzajú nové podmienky pre sociálne SVHZ, pričom účinok týchto podmienok je obmedzený, odchyľne a s cieľom chrániť príjemcov týchto existujúcich sociálnych SVHZ, a to aj s prihliadnutím na obmedzený potenciál narušenia hospodárskej súťaže v súvislosti s takýmito SVHZ, by schéma pomoci alebo individuálna pomoc na akékoľvek sociálne SVHZ, ktorá nadobudla účinnosť pred nadobudnutím účinnosti tohto rozhodnutia a ktorá bola zlučiteľná s vnútorným trhom a oslobodená od notifikačnej povinnosti, mala byť naďalej zlučiteľná s vnútorným trhom až do konca trvania poverovacieho aktu.
- (50) Komisia by mala toto rozhodnutie podľa potreby preskúmať s prihliadnutím na skúsenosti získané pri jeho vykonávaní,

PRIJALA TOTO ROZHODNUTIE:

Článok 1

Predmet úpravy

Týmto rozhodnutím sa stanovujú podmienky, za ktorých je štátna pomoc vo forme náhrady za služby vo verejnom záujme udeľovanej niektorým podnikom povereným poskytovaním služieb všeobecného hospodárskeho záujmu (ďalej len „SVHZ“) zlučiteľná s vnútorným trhom a oslobodená od notifikačnej povinnosti podľa článku 108 ods. 3 zmluvy. Na účely identifikácie príjemcu pomoci v tomto rozhodnutí sa pojem „jediný podnik“ uplatňuje v zmysle článku 2 bodu 2 nariadenia (EÚ) 2023/2832.

Článok 2

Rozsah pôsobnosti

1. Oslobodenie od notifikačnej povinnosti podľa článku 108 ods. 3 zmluvy stanovené v tomto rozhodnutí sa uplatňuje na štátnu pomoc vo forme náhrady za služby vo verejnom záujme udeľovanej podnikom povereným poskytovaním SVHZ v zmysle článku 106 ods. 2 zmluvy, ktorá patrí do jednej z týchto kategórií:
 - a) náhrada nepresahujúca ročnú výšku 20 miliónov EUR za poskytovanie SVHZ v iných oblastiach ako doprava a dopravná infraštruktúra vrátane sociálnych služieb, ktoré nie sú uvedené v písmene c), a kritických liekov;
 - b) náhrada za poskytovanie SVHZ nemocnicami poskytujúcimi zdravotnú starostlivosť, v príslušných prípadoch vrátane záchranných služieb; prevádzkovanie doplnkových činností priamo súvisiacich s hlavnými činnosťami, predovšetkým v oblasti výskumu, však nebráni uplatňovaniu tohto odseku;
 - c) náhrada za poskytovanie SVHZ, ktoré riešia sociálne potreby, pokiaľ ide o zdravotnú a dlhodobú starostlivosť, starostlivosť o deti, prístup na trh práce a opätovné začlenenie do trhu práce a starostlivosť o zraniteľné skupiny a ich sociálne začlenenie, vrátane služieb prístupnosti a asistenčnej technológie pre osoby so zdravotným postihnutím;
 - d) náhrada za poskytovanie služieb všeobecného hospodárskeho záujmu v oblasti sociálneho bývania, ak služby sociálneho bývania spĺňajú požiadavky stanovené v prílohe;
 - e) náhrada za poskytovanie služieb všeobecného hospodárskeho záujmu v oblasti cenovo dostupného bývania, ak služby cenovo dostupného bývania spĺňajú požiadavky stanovené v prílohe;

- f) náhrada za poskytovanie SVHZ, pokiaľ ide o letecké spojenia alebo námorné spojenia s ostrovmi, na ktorých priemerný ročný objem prepravy počas dvoch hospodárskych rokov predchádzajúcich roku, v ktorom bola SVHZ pridelená, nepresahuje 300 000 cestujúcich, a ak námorné spojenia s ostrovmi zahŕňajú nákladnú dopravu, nepresahuje 75 000 bežných metrov nákladu ⁽²²⁾;
- g) náhrada za poskytovanie SVHZ, pokiaľ ide o letiská a prístavy, v prípade ktorých priemerný ročný objem prepravy počas dvoch hospodárskych rokov predchádzajúcich roku, v ktorom bola SVHZ pridelená, nepresahuje 500 000 cestujúcich v prípade letísk a 400 000 cestujúcich v prípade prístavov alebo v prípade prístavov nachádzajúcich sa v najvzdialenejších regiónoch bez ohľadu na priemerný ročný objem cestujúcich.

2. Ak sa suma náhrady uvedená v odseku 1 písm. a) počas trvania poverenia zmení, ročná suma sa vypočíta ako priemer ročných súm náhrady, ktoré sa majú vyplatiť počas obdobia poverenia.

Ročná prahová hodnota uvedená v odseku 1 písm. a) sa uplatňuje na každú SVHZ, ktorou bol podnik poverený. V prípade spoločného alebo individuálneho poverenia vo viacerých členských štátoch sa prahová hodnota náhrady uplatňuje na každý členský štát, v ktorom sa služba poskytuje.

3. Toto rozhodnutie sa uplatňuje, ak obdobie, počas ktorého je podnik poverený poskytovaním SVHZ, nepresiahne 10 rokov. Ak obdobie poverenia presiahne 10 rokov, predmetné ustanovenia tohto rozhodnutia sa uplatňujú len vtedy, keď sa od poskytovateľa služby vyžaduje významná investícia, ktorú treba amortizovať počas dlhšieho obdobia v súlade so všeobecne uznávanými účtovnými zásadami.

4. Ak počas obdobia poverenia už podmienky na uplatňovanie tohto rozhodnutia nie sú splnené, pomoc sa notifikuje v súlade s článkom 108 ods. 3 zmluvy.

5. V odvetví leteckej a námornej dopravy sa toto rozhodnutie uplatňuje iba na štátnu pomoc vo forme náhrady za služby vo verejnom záujme udeľovanej podnikom povereným poskytovaním SVHZ v zmysle článku 106 ods. 2 zmluvy, ktorá je v súlade s nariadením (ES) č. 1008/2008 a prípadne nariadením (EHS) č. 3577/92.

6. Toto rozhodnutie sa nevzťahuje na štátnu pomoc vo forme náhrady za služby vo verejnom záujme udeľovanej podnikom v odvetví pozemnej dopravy.

Článok 3

Zlučiteľnosť a oslobodenie od notifikačnej povinnosti

Štátna pomoc vo forme náhrady za službu vo verejnom záujme, ktorá spĺňa podmienky stanovené v tomto rozhodnutí, je zlučiteľná s vnútorným trhom a oslobodená od povinnosti predchádzajúcej notifikácie podľa článku 108 ods. 3 zmluvy za predpokladu, že táto štátna pomoc spĺňa aj požiadavky vyplývajúce zo zmluvy alebo z príslušných sektorových právnych predpisov Únie.

Článok 4

Poverenie

Poskytovaním SVHZ sa príslušný podnik poverí prostredníctvom jedného alebo viacerých aktov, ktorých formu si môže určiť každý členský štát. V tomto akte alebo aktoch musia byť uvedené najmä tieto informácie:

- a) obsah a trvanie záväzkov vyplývajúcich zo služieb vo verejnom záujme;
- b) dotknutý podnik a prípadne dotknuté územie;
- c) charakter akýchkoľvek výlučných alebo osobitných práv priznaných podniku orgánom poskytujúcim náhradu;

⁽²²⁾ Pojmom „bežné metre nákladu“ sa rozumie ročný objem prepravených úžitkových nákladných vozidiel a prípojných vozidiel bez sprievodu, meraný v metroch jazdného pruhu. Meter jazdného pruhu zodpovedá jednému metru dĺžky na palube vozidla, širokému jeden jazdný pruh.

- d) opis mechanizmu poskytovania náhrad a parametrov na výpočet, kontrolu a preskúmanie náhrady;
- e) opatrenia na predchádzanie vzniku nadmernej náhrady a na vymáhanie takejto nadmernej náhrady.

Článok 5

Náhrada

1. Výška náhrady nesmie prekročiť sumu potrebnú na pokrytie čistých nákladov, ktoré vznikli pri plnení záväzkov vyplývajúcich zo služieb vo verejnom záujme, vrátane primeraného zisku.
2. Čisté náklady možno vypočítať ako rozdiel medzi nákladmi v zmysle odseku 3 a príjmami v zmysle odseku 4. Prípadne ich možno vypočítať ako rozdiel medzi čistými nákladmi podniku na vykonávanie činnosti so záväzkom vyplývajúcim zo služieb vo verejnom záujme a čistými nákladmi toho istého podniku na vykonávanie činnosti bez záväzku vyplývajúceho zo služieb vo verejnom záujme alebo čistým ziskom z vykonávania takejto činnosti.
3. Náklady, ktoré treba zohľadniť, zahŕňajú všetky náklady, ktoré vznikli počas poskytovania SVHZ. Vypočítajú sa na základe týchto všeobecne uznávaných zásad účtovania nákladov:
 - a) ak príslušný podnik pôsobí výhradne v oblasti poskytovania SVHZ, možno zohľadniť všetky jeho náklady;
 - b) ak podnik vykonáva aj činnosti, ktoré nepatria do rozsahu SVHZ, zohľadnia sa len náklady súvisiace so SVHZ;
 - c) náklady priradené SVHZ môžu pokrývať všetky priame náklady vynaložené pri poskytovaní SVHZ a príslušný podiel na nákladoch spoločných pre SVHZ a iné činnosti;
 - d) náklady spojené s investíciami vrátane infraštruktúry možno zohľadniť vtedy, ak sú nevyhnutné na poskytovanie SVHZ.
4. Príjem, ktorý treba zohľadniť, zahŕňa minimálne celý príjem získaný zo SVHZ bez ohľadu na to, či sa príjem pokladá za štátnu pomoc v zmysle článku 107 zmluvy. Ak je príslušný podnik držiteľom osobitných alebo výlučných práv spojených s činnosťami inými ako sú SVHZ, na ktoré je pomoc poskytnutá, ktoré generujú zisk prevyšujúci primeraný zisk, alebo ak požíva iné výhody udelené štátom, tieto zisky alebo výhody sa zahrnú do jeho príjmov bez ohľadu na ich klasifikáciu na účely článku 107 zmluvy. Príslušný členský štát sa môže rozhodnúť, že zisky z činností, ktoré nepatria do rozsahu príslušnej SVHZ, sa musia úplne alebo čiastočne prideliť na financovanie SVHZ.
5. Ak podnik vykonáva činnosti patriace do rozsahu konkrétnej SVHZ alebo viacerých SVHZ i mimo neho, v interných účtoch sa oddelene vykazujú náklady a príjmy spojené s každou SVHZ a náklady a príjmy, ktoré súvisia s ostatnými službami, ako aj parametre na alokáciu nákladov a príjmov. Náklady spojené s akýmikoľvek inými činnosťami mimo rozsahu SVHZ zahŕňajú všetky priame náklady, príslušný podiel na spoločných nákladoch a primeranú návratnosť kapitálu. Náhrada sa neposkytuje na náklady spojené s akýmikoľvek činnosťami mimo rozsahu SVHZ.
6. Členské štáty požiadajú príslušný podnik o vrátenie všetkých nadmerných náhrad.

Článok 6

Primeraný zisk

1. Na účely tohto rozhodnutia je „primeraný zisk“ miera návratnosti kapitálu, ktorú by vyžadoval bežný podnik pri rozhodovaní, či poskytovať SVHZ počas celého obdobia poverenia, so zreteľom na úroveň rizika. „Miera návratnosti kapitálu“ je vnútorná miera návratnosti, ktorú podnik dosiahne zo svojho investovaného kapitálu počas trvania poverenia. Miera rizika závisí od príslušného sektora, typu služby a povahy náhrady.

2. Pri určovaní toho, čo predstavuje primeraný zisk, môžu členské štáty zaviesť stimulujúce kritériá týkajúce sa najmä kvality poskytovanej služby a zvýšenia efektívnosti produkcie. Zvýšenie efektívnosti nesmie znížiť kvalitu poskytovanej služby. Výška všetkých odmien spojených so zvýšením efektívnosti produkcie sa stanoví na úrovni, ktorá umožňuje vyvážené rozdeliť toto zvýšenie medzi podnik a členský štát a/alebo používateľov.

3. Na účely tohto rozhodnutia sa miera návratnosti kapitálu, ktorá nepresahuje príslušnú swapovú sadzbu navýšenú o prirážku 100 základných bodov, v každom prípade považuje za primeranú. Relevantnou swapovou sadzbou je swapová sadzba, ktorej splatnosť a mena zodpovedajú trvaniu a mene poverovacieho aktu. Ak poskytovanie SVHZ nie je spojené s podstatným obchodným alebo zmluvným rizikom, najmä ak sú čisté náklady vynaložené pri poskytovaní SVHZ v podstate v plnej miere nahradené *ex post*, primeraný zisk nemôže prekročiť relevantnú swapovú sadzbu navýšenú o prirážku 100 základných bodov.

4. Ak za osobitných okolností nie je vhodné použiť mieru návratnosti kapitálu, členské štáty sa môžu pri určovaní primeraného zisku spoliehať na iné ukazovatele úrovne zisku než len na mieru návratnosti kapitálu, a to napríklad na priemernú mieru návratnosti vlastného kapitálu, návratnosť vloženého kapitálu, návratnosť aktív alebo návratnosť predaja. „Návratnosť“ sú zisky pred započítaním úrokov a pred zdanením v danom roku. Priemerná návratnosť sa vypočíta pomocou diskontného faktora počas dĺžky trvania zmluvy, ako sa uvádza v oznámení Komisie o revízii spôsobu stanovenia referenčných a diskontných sadzieb⁽²³⁾. Bez ohľadu na zvolený ukazovateľ musia byť členské štáty schopné poskytnúť Komisii na požiadanie dôkazy o tom, že zisk nepresahuje sumu, ktorú by vyžadoval bežný podnik pri rozhodovaní, či bude poskytovať danú službu, napríklad referenčné údaje o mierach návratnosti pri podobných typoch zmlúv udelených za súťažných podmienok.

Článok 7

Kontrola nadmernej náhrady

1. Členské štáty zabezpečia, aby náhrada udelená za poskytovanie SVHZ spĺňala požiadavky stanovené v tomto rozhodnutí, a najmä aby príslušnému podniku nebola poskytnutá náhrada, ktorá prevyšuje sumu stanovenú podľa článku 5. Členské štáty poskytnú Komisii na požiadanie dôkazy o splnení požiadaviek. Na tento účel členské štáty vykonávajú pravidelné kontroly, a to aspoň každých päť rokov počas obdobia poverenia a na konci uvedeného obdobia.

2. Ak členský štát na základe správnej alokácie nákladov a ziskov a na základe primeraných očakávaní pevne stanovil úroveň náhrady za SVHZ, ktorá primerane predpokladá a zahŕňa zvýšenie efektívnosti, ktoré možno od poskytovateľa služby očakávať počas obdobia poverenia, kontrola nadmernej náhrady sa obmedzí na kontrolu toho, aby úroveň zisku, ktorú je tento poskytovateľ oprávnený dosiahnuť podľa poverovacieho aktu, bola primeraná z hľadiska *ex ante*.

3. Ak je činnosť poskytovateľa SVHZ v zásade obmedzená na poskytovanie tejto SVHZ a ak jeho ročné príjmy z komerčnej činnosti počas obdobia poverenia nepresahujú 5 % celkových ročných príjmov a tento poskytovateľ je zo zákona povinný opätovne investovať všetky svoje zisky do poskytovania tejto SVHZ, kontroly *ex post* na overenie neexistencie nadmernej náhrady nie sú potrebné. Členské štáty pri uplatňovaní tohto oslobodenia zabezpečia, aby príjmy z komerčnej činnosti zostali doplnkové k poskytovaniu SVHZ.

4. Ak bola podniku poskytnutá náhrada presahujúca sumu stanovenú podľa článku 5, príslušný členský štát požiada dotknutý podnik o vrátenie všetkej poskytnutej nadmernej náhrady. Ak sa v rámci prebiehajúceho poverenia poskytovaním SVHZ predpokladajú budúce platby náhrady, parametre na výpočet náhrady sa do budúcnosti aktualizujú, a ak výška nadmernej náhrady nepresahuje 10 % výšky priemernej ročnej náhrady, takáto nadmerná náhrada sa môže odpočítavať od ďalšej platby náhrady.

⁽²³⁾ Oznámenie Komisie o revízii spôsobu stanovenia referenčných a diskontných sadzieb (Ú. v. EÚ C 14, 19.1.2008, s. 6).

Článok 8

Transparentnosť

1. Členské štáty zabezpečia, aby sa informácie o pomoci presahujúcej 1 milión EUR na podnik a na SVHZ počas obdobia poverenia od 1. januára 2028 zaznamenávali v centrálnom registri na národnej úrovni alebo na úrovni Únie. Informácie v centrálnom registri musia obsahovať identifikáciu príjemcu, vnútroštátny právny základ, výšku náhrady, dátum poskytnutia pomoci, trvanie poverenia, orgán poskytujúci pomoc, nástroj pomoci a príslušný sektor na základe štatistickej klasifikácie ekonomických činností v Únii („klasifikácia NACE“). Centrálny register sa zriadi tak, aby umožňoval jednoduchý prístup verejnosti k informáciám a zároveň zabezpečil súlad s pravidlami Únie o ochrane údajov, a to aj prostredníctvom pseudonymizácie konkrétnych záznamov, ak je to potrebné.
2. Členské štáty zaznamenajú v centrálnom registri informácie uvedené v odseku 1 o pomoci, ktorú poskytol ktorýkoľvek orgán v príslušnom členskom štáte, a to do 20 pracovných dní od poskytnutia pomoci. Členské štáty prijímajú vhodné opatrenia na zabezpečenie presnosti údajov zaznamenaných v centrálnom registri.
3. Členské štáty uchovávajú záznamy o registrovaných informáciách o poskytnutej pomoci počas 10 rokov odo dňa poskytnutia pomoci.
4. Na písomnú žiadosť Komisie predloží príslušný členský štát Komisii do 20 pracovných dní alebo v dlhšej lehote uvedenej v žiadosti všetky informácie, ktoré Komisia považuje za potrebné na posúdenie toho, či boli dodržané podmienky tohto rozhodnutia.

Článok 9

Prechodné ustanovenia

Toto rozhodnutie sa uplatňuje na túto individuálnu pomoc a tieto schémy pomoci:

- a) akákoľvek schéma pomoci, ktorá nadobudla účinnosť pred nadobudnutím účinnosti tohto rozhodnutia a bola zlučiteľná so spoločným trhom a oslobodená od notifikačnej povinnosti v súlade s rozhodnutím 2012/21/EÚ, je naďalej zlučiteľná s vnútorným trhom a oslobodená od notifikačnej povinnosti počas ďalšieho obdobia dvoch rokov od nadobudnutia účinnosti tohto rozhodnutia;
- b) akákoľvek schéma pomoci alebo individuálna pomoc na sociálnu SVHZ, ktorá nadobudla účinnosť pred nadobudnutím účinnosti tohto rozhodnutia a bola zlučiteľná so spoločným trhom a oslobodená od notifikačnej povinnosti v súlade s rozhodnutím 2012/21/EÚ, je naďalej zlučiteľná s vnútorným trhom do konca trvania poverovacieho aktu;
- c) akákoľvek schéma pomoci alebo individuálna pomoc, ktorá nadobudla účinnosť pred nadobudnutím účinnosti tohto rozhodnutia a nebola zlučiteľná so spoločným trhom ani oslobodená od notifikačnej povinnosti v súlade s rozhodnutím 2012/21/EÚ, avšak spĺňa podmienky stanovené v tomto rozhodnutí, najmä podmienky stanovené v článku 2 ods. 3, sa považuje za zlučiteľnú s vnútorným trhom a oslobodenú od povinnosti predchádzajúcej notifikácie.

Článok 10

Zrušenie

Rozhodnutie 2012/21/EÚ sa týmto zrušuje.

*Článok 11***Nadobudnutie účinnosti**

Toto rozhodnutie nadobúda účinnosť dvadsiatym dňom nasledujúcim po jeho uverejnení v *Úradnom vestníku Európskej únie*.

V Štrasburgu 16. decembra 2025

Za Komisiu
predsedníčka
Ursula VON DER LEYEN

PRÍLOHA

1. Sociálne bývanie ako SVHZ musí na účely tohto rozhodnutia spĺňať tieto požiadavky:

- a) byť k dispozícii pre znevýhodnené domácnosti alebo sociálne menej zvýhodnené skupiny vrátane ľudí bez domova, ktorí vzhľadom na obmedzenú platobnú schopnosť nie sú schopní získať bývanie za trhových podmienok. Služby všeobecného hospodárskeho záujmu v oblasti sociálneho bývania môžu zahŕňať obmedzený podiel domácností, ktoré nie sú znevýhodnené, aby sa zabránilo priestorovej koncentrácii chudoby;
- b) spĺňať minimálne normy kvality a environmentálne normy a požiadavky na prístupnosť platné v členských štátoch;
- c) byť k dispozícii na účely sociálneho bývania na minimálne obdobie 20 rokov od začiatku poskytovania služby. Členské štáty môžu povoliť kratšiu lehotu za predpokladu, že je to riadne odôvodnené napríklad dočasnou povahou štátneho zásahu. Takéto odôvodnenie sa musí zaznamenať a v súlade s článkom 8 ods. 4 na požiadanie poskytnúť Komisii.

Ak je činnosť poskytovateľa SVHZ v zásade obmedzená na poskytovanie tejto SVHZ a ak jeho ročné príjmy z komerčnej činnosti počas obdobia poverenia nepresahujú 5 % celkových ročných príjmov a tento poskytovateľ je zo zákona povinný opätovne investovať všetky svoje zisky do tejto SVHZ, možno ju oslobodiť od tejto povinnosti dodržiavať minimálne trvanie 20 rokov. Členské štáty pri uplatňovaní tohto oslobodenia zabezpečia, aby príjmy z komerčnej činnosti zostali doplnkové vo vzťahu k poskytovaniu SVHZ;

- d) náhrada za služby všeobecného hospodárskeho záujmu v oblasti sociálneho bývania môže pokrývať investičné náklady na výstavbu nových budov vrátane nadobudnutia pozemkov, nadobudnutie existujúcich bytov alebo budov, ktoré sa majú prestavať alebo obnoviť, prestavbu alebo obnovu existujúcich bytov alebo budov (alebo jednotlivých prvkov budovy), zabezpečenie súladu s požiadavkami na prístupnosť pre starších ľudí alebo osoby so zdravotným postihnutím, zabezpečenie súladu s environmentálnymi normami, adaptáciu na odolnosť proti zmene klímy, ako aj prevádzkové náklady, ak je to potrebné na poskytovanie služby.

2. Cenovo dostupné bývanie ako SVHZ musí na účely tohto rozhodnutia spĺňať tieto požiadavky:

- a) byť k dispozícii pre domácnosti, ktoré v dôsledku výsledkov na trhu a predovšetkým zlyhaní trhu nie sú schopné získať prístup k bývaniu za cenovo dostupných podmienok.

Na meranie cenovej dostupnosti bývania sa musia použiť spoľahlivé ukazovatele, napríklad pomer nájomného k príjmu, pomer splátky hypotekárneho úveru k príjmu, pomer cien k príjmu, záťažová hranica nákladov na bývanie alebo počet rokov príjmu potrebných na kúpu bývania. Náklady na energiu treba považovať za súčasť celkových nákladov na bývanie.

Identifikácia potrieb cenovo dostupného bývania zo strany členského štátu, ako aj použité ukazovatele a referenčné hodnoty sa musia zaznamenať a v súlade s článkom 8 ods. 4 na požiadanie poskytnúť Komisii.

Zo služieb všeobecného hospodárskeho záujmu v oblasti cenovo dostupného bývania musia mať prospech domácnosti, ktoré skutočne potrebujú cenovo dostupné bývanie, pričom sa zohľadní najmä ich príjem a zloženie domácnosti.

Členské štáty musia zaručiť, že dotované bývanie sa využíva a naďalej sa bude využívať na účely cenovo dostupného bývania;

- b) ceny cenovo dostupného bývania alebo nájomné musia byť nižšie ako trhové ceny a musia byť stanovené na základe transparentných kritérií, ako je príjem domácnosti, trhové ceny a náklady poskytovateľov bývania. Ceny bývania alebo nájomné môžu zohľadňovať iné náklady na bývanie, napríklad náklady na energiu;
- c) ceny bývania alebo nájomné sa nesmú znížiť pod úroveň, ktorá je potrebná na zabezpečenie cenovej dostupnosti pre oprávnené domácnosti;
- d) spĺňať minimálne normy kvality a environmentálne normy a požiadavky na prístupnosť platné v členských štátoch;
- e) byť otvorené za rovnakých podmienok pre všetkých poskytovateľov schopných poskytovať službu bez ohľadu na ich právne postavenie a/alebo verejný alebo súkromný charakter;

- f) byť k dispozícii na účely cenovo dostupného bývania na minimálne obdobie 20 rokov od začiatku poskytovania služby. Členské štáty môžu povoliť kratšiu lehotu za predpokladu, že je to riadne odôvodnené napríklad dočasnou povahou štátneho zásahu. Takéto odôvodnenie sa musí zaznamenať a v súlade s článkom 8 ods. 4 na požiadanie poskytnúť Komisii.

Ak je činnosť poskytovateľa SVHZ v zásade obmedzená na poskytovanie tejto SVHZ a ak jeho ročné príjmy z komerčnej činnosti počas obdobia poverenia nepresahujú 5 % celkových ročných príjmov a tento poskytovateľ je zo zákona povinný opätovne investovať všetky svoje zisky do tejto SVHZ, možno ju oslobodiť od tejto povinnosti dodržiavať minimálne trvanie 20 rokov. Členské štáty pri uplatňovaní tohto oslobodenia zabezpečia, aby príjmy z komerčnej činnosti zostali doplnkové vo vzťahu k poskytovaniu SVHZ;

- g) náhrada za služby všeobecného hospodárskeho záujmu v oblasti cenovo dostupného bývania môže pokrývať investičné náklady na výstavbu nových budov vrátane nadobudnutia pozemkov, nadobudnutie existujúcich bytov alebo budov, ktoré sa majú prestavať alebo obnoviť, prestavbu alebo obnovu existujúcich bytov alebo budov (alebo jednotlivých prvkov budovy), zabezpečenie súladu s požiadavkami na prístupnosť pre starších ľudí alebo osoby so zdravotným postihnutím, zabezpečenie súladu s environmentálnymi normami, adaptáciu na odolnosť proti zmene klímy, ako aj prevádzkové náklady, ak je to potrebné na poskytovanie služby.